Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Plaça de la Fonda i el Mercat o Plaça de Vendre

Teià

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça Catalunya

Coordenades:

Latitud: 41.498810797782
Longitud: 2.3209531901207
UTM Est (X): 443323
UTM Nord (Y): 4594355

Classificació

Número de fitxa 08281 - 55
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1916
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL, 8-10-2015 (POUM)
En cas d'actuació a les construccions laterals de l'espai públic caldrà restituir amb els materials i la forma de construcció tradicional aquelles parts que quedin afectades, per tal de mantenir la seva integritat.
Nivell B
(Art. 71 del Text refós de la Llei d'Urbanisme DL 1/2010)
Accés Obert
Ús actual: Altres
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Teià

Autoria de la fitxa Àlvar Sáez Puig
Data de registre de la fitxa: ds., 26/12/2020 - 12:16

Descripció

Edificació de planta baixa destinada a mercat municipal, cobert a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana principal que presenta un porxo d'accés a una altura inferior de la coberta general per deixar passar la llum a través d'un vitrall incorporat. La mida, ús i composició de l'edifici li donen un caràcter entranyable que cal conservar. Al costat de ponent hi ha unes escales amb graons de totxo a sardinell que permeten accedir a un nivell superior on hi ha un plàtan protegit, que presideix l'espai públic.

A principis del segle XX la casa, on actualment es situa una pastisseria, era la fonda Estragués.

A la confluència de la riera amb el torrent de casa Bru, el Mercat Municipal de Teià s'alça al nucli central comercial de la ciutat, que es correspon amb el centre geogràfic del poble. La plaça de vendre, com s'anomenava abans, ha estat durant deu dècades el centre comercial de Teià: fondes, bancs, bars, fleques i establiments de tota mena han aparegut i desaparegut al seu redós. Té una bona oferta de producte alimentari fresc.

Observacions:

L'horari d'obertura al públic és:

De dimarts a dissabte de 8h a 14h
Dimarts i divendres 17.30h a 20h

Història

Des de la seva instauració l'any 1505, el Comú de Sant Martí de Teià, com a predecessor de l'actual Ajuntament, va tenir competències en l'abastament de queviures a la població en totes les seves vessants: recaptatòria, sanitària i de control i lluita contra el frau en les pesades.

El segle XIX la població va patir múltiples i diverses epidèmies de febre groga, grip i còlera que van provocar gran mortalitat, la qual cosa féu adonar les autoritats de la importància de les normes d'higiene com a mesura de prevenció. Amb aquesta finalitat es dictaren normes per traslladar els cementiris de les esglésies a les afores del nucli urbà i, d'altra banda, per construir-hi mercats i escorxadors municipals. A Teià aquests equipaments daten dels anys 1855, 1916 i 1927, respectivament.

El Mercat Municipal de Teià és un edifici singular de la vila que data del 1916 situat a la plaça de Catalunya. La construcció s'ha anat remodelant des de llavors, amb diverses importants intervencions el 1997 i el 2009, quan es van remodelar el mercat i el porxo, el 2014 amb la instal·lació de la portalada a l'entrada principal i el 2018, quan es va restaurar el vitrall.

A l'Arxiu Municipal es conserva un plànol de 1916 anterior a la construcció del mercat en què s'aprecia una edificació amb tres portes situada en l'espai que actualment ocupa la plaça de Catalunya, que aleshores era coneguda com a plaça del Born: un born és un mot d'origen medieval que designava l'espai públic destinat a la celebració de fires i mercats.

En el plànol també hi figuren el nom de les dues carnisseries -Enrica i Magdalena-, així com la parada de la gallinaire Caterina en una taula situada sota un arbre. Aquest recinte constava d'un local de repès on els compradors podien comprovar el pes dels aliments adquirits..

El maig de l'any 1933, en temps de la República, s'hi va construir la teulada a dues vessants seguint el projecte redactat i dirigit per l'arquitecte municipal.

Durant dècades, els principals proveïdors d'aliments van ser els mateixos pagesos de la població. A les cases s'hi criava bestiar i aviram, i les feixes eren plantades de fruiters, llegums i verdures una part de la collita es venia a Barcelona i l'altra es despatxava a escala local. El peix també es portava de la rodalia.

L'oferta estava subjecta a l'estacionalitat i la meteorologia. Al mercat només es venien productes frescos i quasi tot s'havia de consumir ràpid perquè no es podia conservar gaire temps. Això feia que la gent -dones, sobretot- anés a plaça pràcticament a diari, ja que les dificultats de conservació i els ajustats sous familiars feien impossible les compres setmanals.

L'esclat de la Guerra Civil l'any 1936 i la mobilització dels homes al front van deixar cada cop més terres ermes i van motivar l'escassedat de subsistències.

Van aparèixer llavors les cartilles de racionament. Les privacions alimentàries van estimular l'intercanvi de productes de primera necessitat i l'aparició de l'estraperlo: una forma de comerç il·legal que va tenir continuïtat durant els primers anys de la postguerra.

El desenllaç del conflicte i l'aïllament internacional van sumir el país en l'autarquia, la qual cosa va provocar la desaparició de molts productes bàsics i la seva substitució per succedanis de pitjor qualitat.

La situació econòmica va començar a millorar la dècada de 1960, de primer gràcies a la colònia estiuejant i més endavant a la generalització de la societat de consum. Al mercat, les neveres frigorífiques van reemplaçar els vells blocs de gel per conservar els aliments i va aparèixer la indústria dels congelats.

La millora del transport a nivell general i la terciarització de l'economia local va donar peu a la comercialització de nous productes, i el boom de l'automoció, la construcció de l'autopista i l'obertura de grans superfícies de distribució van afavorir un canvi d'hàbit: molts teianencs feien la compra fora del poble.

En els darrers anys, la tendència s'ha revertit parcialment i al cap de cent anys el mercat torna a ser un referent del comerç de proximitat, sinònim de qualitat i bon tracte.

Per arribar al centenari, l'edifici del Mercat ha estat objecte de diverses reformes i arranjaments al llarg dels anys. Les intervencions més significatives es van practicar els anys 1997 i 2009 i van consistir en una reforma del mercat i la modificació del porxo; el 2014 es va instal·lar la nova portalada a l'entrada principal. El 2018 es va restaurar el vitrall de la façana principal.

Bibliografia

Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Ajuntament de Teià. 8 d'octubre de 2015.

http://www.teia.cat/component/k2/item/18-mercat-municipal-de-teia

https://www.catalunya.com/mercat-municipal-de-teia-17-21001-64?language=ca

https://imesdisseny.com/portfolio/mercat-municipal-teia-100-anys/

Biel
Pastisseria
Fleca